

Додаток 6
до Положення про проведення
практики студентів Харківського
національного університету імені
В. Н. Каразіна

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

РОБОЧА ПРОГРАМА

Педагогічної практики

"Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

(назва практики)

спеціальність (напрямок) 072-«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

спеціалізація _____

факультет економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету

« 26 » серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

докт. екон. наук., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування **Галина АЗАРЕНКОВА**

Програму схвалено на засіданні кафедри
«Фінансів, банківської справи та страхування»

Протокол від « 26 » серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

(підпис) Ольга ГЛУЩЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи)
«Фінанси, банківська справа та страхування»
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис) Людмила НЕЧИПОРУК
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від « 26 » серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис) Дар'я ЗАГОРСЬКА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні" складено відповідно до:

освітньо-наукової програми підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 072-«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

1.1. Мета педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні" - формування комплексу професійних компетентностей, які необхідні для подальшої самостійної науково-педагогічної діяльності та практичної апробації положень (результатів) дисертаційних досліджень.

1.2. Основні завдання педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні" - набуття знань та умінь, їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань, опанування сучасних інноваційних освітніх технологій у фінансах, банківській справі та страхуванні

1.3. Характеристика педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах банківській справі та страхуванні":

Кількість кредитів: 5 Загальна кількість годин: 150
Обов'язкова компонента. Семестр: 4 Вид контролю: залік

1.4. Заплановані результати практики (рівень знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти на кожному етапі практики);

- РН 2. Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз.
- РН 5. Розробляти проекти у сфері фінансів, банківської справи та страхування, управляти ними і здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.
- РН 6. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті й громадськості наукові результати у сфері фінансів, банківської справи та страхування державною й іноземними мовами в усній і письмовій формі.
- РН 7. Вміти застосовувати принципи академічної доброчесності та права інтелектуальної власності для проведення досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- РН 8. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- РН 9. Самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу.
- РН 13. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.

2. Зміст та організація проведення педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

(назва практики)

Педагогічна практика "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні" (далі- Практика) аспірантів може включати такі форми та види педагогічної діяльності:

Навчальна діяльність аспіранта-практиканта:

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення практичних (семінарських) занять;
- участь у розробленні (оновленні) навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;
- перевірка курсових і контрольних робіт, рефератів, звітів із практик студентів;
- відвідування занять провідних викладачів фахових дисциплін, майстер-класів фахівців у галузі наукового дослідження аспіранта;
- керівництво науково-дослідною роботою студентів;
- інші види аудиторного та поза аудиторного навчального навантаження.

Методична діяльність аспіранта-практиканта:

- ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
- участь аспірантів у засіданнях кафедр, методичних семінарах тощо;
- складання робочої програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, проміжного і підсумкового видів контролю тощо);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням педагогічної практики аспіранта здійснюється його науковим керівником.

3. Вимоги до баз педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

Базою для проходження педагогічної практики здобувачів освітньо -наукового ступеня доктора філософії є профільна кафедра, за якою вони закріплені або на якій працює аспірант або керівник Практики, в тому числі у іншому закладі вищої освіти.

4. Індивідуальні завдання з практики

Конкретний зміст, завдання, тривалість та період Практики аспіранта визначається у індивідуальному плані педагогічної практики, який розробляється керівником практики та затверджується на засіданні кафедри до початку практики аспіранта (додаток 1). До індивідуальних завдань Практики відносяться ;

1 Установча зустріч із керівником Практики та роз'яснення завдань Практики:

(загальні настанови, ознайомлення з формами робочих і звітних документів, обговорення та затвердження тем навчальних занять і навчально-методичних розробок, які будуть проводити аспіранти за індивідуальним планом Практики та інноваційних освітніх технологій, які планується використовувати)

2 Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням навчальної дисципліни та підготовка нових навчально - методичних розробок щодо здійснення викладацької діяльності відповідно до напрямку дисертаційного дослідження аспіранта

3 Проведення практичних занять (або виконання іншого виду аудиторного та поза аудиторного навчального навантаження) за профілем, який відповідає напрямку дисертаційного дослідження аспіранта з використанням відповідних освітніх технологій

4 Підведення підсумків викладацької діяльності у напрямі дисертаційного дослідження аспіранта

5 Захист результатів Практики на засіданні кафедри після закінчення семестру, в якому мала місце Практика

5. Вимоги до звіту про педагогічну практику "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

По завершенню Практики аспірант готує звіт про проходження педагогічної практики, який, разом з матеріалами, що підтверджують зазначені у звіті показники, подає на рецензування керівнику практики та захищає на засіданні кафедри (додаток 2).

6. Підведення підсумків педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

За підсумками обговорення результатів проведеної аспірантом Практики на засіданні кафедри ухвалюється рішення щодо оцінювання та затвердження результатів (або повторного проходження) Практики аспіранта (для кожного аспіранта кафедри окремо).

Відомості про виконану аспірантом (затверджену кафедрою) Практику з оцінкою заносяться до:

- протоколу кафедри, витяг з якого надається до відділу аспірантури і докторантури, після проведення відповідного засідання кафедри;
- індивідуального плану роботи аспіранта у блок «Педагогічна практика "Інноваційні освітні технології у фінансах банківській справі та страхуванні"».

7. Критерії оцінювання результатів педагогічної практики "Інноваційні освітні технології у фінансах, банківській справі та страхуванні"

(назва практики)

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань є:

1. Повнота виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з науково - методичною літературою, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння спостереження, експериментування тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, створювати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчально - методичної інформації;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Шкала оцінювання результатів педагогічної практики

<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Кількість балів</i>
Навчальна робота	
<p>Повністю та самостійно виконав запланований обсяг навчальної роботи;</p> <p>Володіє глибокими теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, нормативної бази та використовує їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів</p> <p>Проявив сумлінне ставлення, наполегливість та старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять та самостійної роботи студентів.</p> <p>Демонстрував критичне мислення та самоаналіз досягнутих результатів;</p> <p>Дотримувався правил внутрішнього розпорядку;</p> <p>Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	41–50
<p>Повністю виконав запланований обсяг навчальної роботи за незначної допомоги керівника практики, або відповідального викладача (лектора);</p> <p>Володіє достатніми теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, щодонормативної бази та використовує їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів;</p> <p>Оволодів основами методики викладання та організації навчального процесу;</p> <p>Використовував декілька методів навчання;</p> <p>Проявив сумлінне ставлення, наполегливість та старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять та самостійної роботи студентів.</p> <p>При виконанні запланованих робіт мав незначні труднощі у процесі аналізу досягнутих результатів;</p> <p>Дотримувався правил внутрішнього розпорядку;</p> <p>Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	31-40
<p>Повністю виконав запланований обсяг навчальної роботи за постійної допомоги та контролю керівника практики, або відповідального викладача (лектора);</p> <p>Володіє задовільними теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, щодонормативної бази та використовує їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів;</p> <p>Ознайомлений з основами методики викладання та організації навчального процесу;</p> <p>Використовував декілька методів навчання;</p> <p>Проявив не достатньо сумлінне ставлення, наполегливість та старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять та самостійної роботи студентів.</p>	21-30

<p>При виконанні запланованих робіт мав значні труднощі у процесі аналізу досягнутих результатів; Дотримувався правил внутрішнього розпорядку; Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	
<p>Повністю не виконав запланований обсяг навчальної роботи; Потребував постійної допомоги та контролю керівника практики, або відповідального викладача (лектора); Володіє задовільними теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, щодонормативної бази проте не в змозі використовувати їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів; Ознайомлений з основами методики викладання та організації навчального процесу; Використовував вузьке коло методів навчання; Не проявив сумлінне ставлення, наполегливість та старанність у підготовці При виконанні запланованих робіт мав постійні труднощі у процесі аналізу досягнутих результатів; Дотримувався правил внутрішнього розпорядку; Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	10-20
Методична робота	
<p>Самостійно та правильно визначав мету, дидактичні цілі та завдання навчальних занять та самостійної роботи студентів; Оволодів методикою викладання та організації навчального процесу; Використовував різноманітні прогресивні методи, засоби і технології навчання і викладання у педагогічній діяльності; Самостійно, правильно та у достатньому обсязі (та на достатньому рівні деталізації) розробляв й оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали</p>	20-30
<p>Правильно визначав мету, дидактичні цілі та завдання навчальних занять та самостійної роботи студентів за незначної допомоги керівника практики, або відповідального викладача (лектора); Оволодів основами методики викладання та організації навчального процесу; Використовував найбільш поширені методи, засоби і технології навчання і викладання у педагогічній діяльності; Правильно та у достатньому обсязі (та на достатньому рівні деталізації) розробляв й оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали за незначної допомоги керівника практики, або відповідального викладача (лектора)</p>	10-19
<p>Визначав мету, дидактичні цілі та завдання навчальних занять та самостійної роботи студентів з допущенням значних помилок та незважаючи на корегування керівника практики, або відповідального викладача (лектора); Не оволодів основами методики викладання та організації навчального процесу;</p>	1-9

Використовував найбільш поширені методи, засоби і технології навчання і викладання у педагогічній діяльності; Розробляв й оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали з допущенням значних помилок та незважаючи на корегування	
Організаційна робота	
Приймав участь у наукових та / або методичних семінарах кафедри / університету / інших ЗВО (наукових установ); Відвідував заняття провідних викладачів; Приймав участь в організації та проведенні заходів щодо розвитку професійних знань та вмінь, а також навичок самовдосконалення	5-15
Підготовка та захист звіту з Практики	
В процесі проходження ПП: Дотримувався програми та методичних рекомендацій щодо оформлення індивідуального плану та ведення звітної документації з ПП; Систематично та правильно заповнював звіт з ПП, своєчасно завершив підготовку звіту з ПП та подав його на рецензування керівнику; Проявляв охайність в роботі з документами; В ході захисту звіту: Демонстрував глибокі знання з навчальної дисципліни та нормативної бази; Вільно відповідає на всі питання, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методів, засобів та технологій навчання; Допустив 1-2 незначних помилки через неухважність, які сам виправив	1-5

Мінімальна кількість балів для зарахування Практики – 50 балів.

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Результати Практики аспіранта оцінюються за 100-бальною шкалою за підсумками захисту звіту про проходження ПП на засіданні кафедри.

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом практики	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII ([Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Освітні інновації у відповідь на сучасні виклики: модель дистанційної освіти / За заг. Ред. О.В. Пронкевича, А.С. Мозолевської. Миколаїв : Видавництво :Смельянова Т.В., 2024. - 498 стор. ISBN 978-966-2650-42-6
3. Nikitchenko L. Innovative approaches to learning and teaching in Ukrainian higher education // Brazilian Journal of Education, Technology and Society. 2024.
URL: <https://brajets.com:444/brajets/article/download/1533/725>
4. Velinova-Sokolova N. Digitalization in financial education in the universities // Godishnik na UNSS. 2022. URL: <https://ideas.repec.org/a/nwe/godish/y2022i2p61-75.html>
5. Carbo-Valverde S., et al. Financial education and how to improve it. Funcas, 2024.
URL: <https://www.funcas.es/wp-content/uploads/2024/10/Carbo-13-5-1.pdf>
6. Financial Education in the Digitalization Era: A Bibliometric Analysis. ERIC, 2022.
URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED654518.pdf>

Додаткова

1. Міжнародний освітній проєкт DEFEP (Distance Education for Future: best EU practices in response to the requests of modern higher education seekers and labor market) 101083143 — DEFEP — ERASMUS-EDU-2022-CBHE <https://defep.chmnu.edu.ua/>
2. OECD. Teacher initial education and ongoing professional learning (Ukraine chapter), 2023.
URL (оглядова доповідь): https://www.oecd.org/en/publications/teacher-professional-learning_0cceeddf-en
3. Tamozhska I. Innovative teaching methods for developing basic skills in higher education, 2024.
URL: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/9872685.pdf>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

факультет економічний

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) PhD

Індивідуальний план педагогічної практики
"Інноваційні освітні технології у фінансах
банківській справі та страхуванні"

(прізвище, ім'я, по батькові аспіранта)

Семестр_20   навчального року

Керівник педагогічної практики:

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Мета педагогічної практики:

Інформація про навчальну(і) дисципліну (и), за якою(ими) виконується ПП:

Назва навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни: _____ кредитів ЄКТС

та розподіл годин: __ год. лекцій, __ год. практичних занять, __ год. самостійної роботи.

Навчальна дисципліна викладається здобувачам на _____ рівні вищої освіти за спеціальністю

_____ форми навчання у _____ навчальному семестрі.

План роботи:

№ з/п	Завдання (види робіт)	Обсяг (години)	Термін виконання	Відмітка про виконання
1				
2				
3				

Аспірант _____ підпис ім'я, прізвище

Керівник ПП _____ підпис ім'я, прізвище

Додаток 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) PhD

Звіт про проходження педагогічної практики
"Інноваційні освітні технології у фінансах
банківській справі та страхуванні"

(прізвище, ім'я, по батькові аспіранта)

Семестр__ 20 _____ навчального року

Керівник педагогічної практики:

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Мета педагогічної практики:

Інформація про навчальну(і) дисципліну (и), за якою(ими) виконується ПП:
Назва навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни: _____ кредитів ЄКТС
та розподіл годин: __ год. лекцій, __ год. практичних занять, __ год.
самостійної роботи.

Навчальна дисципліна викладається здобувачам на _____ рівні вищої освіти
за спеціальністю

_____ форми навчання у _____ навчальному семестрі.

№ з/п	Завдання (види робіт)	Термін виконання запланованого завдання (роботи)	Результат виконання, обсяг (годин)	Оцінка, зауваження і пропозиції щодо виконання завдання (роботи) (заповнюється керівником)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
....				

Основні підсумки ПП:

Загальний відгук керівника практики (з рекомендованою оцінкою за 100-бальною шкалою):

Аспірант _____ підпис ім'я, прізвище

Керівник ПП _____ підпис ім'я, прізвище

Індивідуальний план ПП розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування протокол № _____ від 20 року.

(підпис завідувача кафедри)